

דף סב.

עין משפט א.

חור"מ סימן ריח סעיף כד

עיין בסעיף הקודם

עין משפט ב.ג.

חור"מ סימן ריט סעיף ג.

ג. מצר לו מצר אחד ארוך ומצר אחד קצר אם היה הארוך של איש אחד ^א לא קנה מן הארוך אלא כנגד הקצר ^ב ואם היה של שנים יקנה כנגד ראש תור.

* ויש אומרים דאפילו באיש אחד ^א קנה באלכסון בראש תור.

עין משפט ד.ה.

חור"מ סימן ריט סעיף ה

ה. היה מצר ראובן מזרח ומערב ומצר שמעון צפון ודרום ^ד צריך

^א. לא קנה מן הארוך כו'. דיד בעל השטר על התחתונה, ואמרינן דמצרים הרחיק לו, ולא היתה דעתו להקנותו גם מצד מזרח אלא כנגד קצר שמצר לו במערב.

^ב. אם היו של שנים. דמדהוה ליה למכתב מצר ראובן מן המזרח ומצר לוי מן המערב, וכתב לו מצר ראובן ושמעון מן המזרח, ודאי היתה דעתו להקנותו שדה שלו מצד מזרח כשיעור רוחב השדות שיש לראובן ושמעון מצד שדהו, ומדמצר לו מצר מערב קצר, אמרינן שדעתו היתה ליתן לו בראש התור, דהיינו באלכסון מסוף כלות מיצר מזרח הארוך לצד מצר מערב הקצר ופירוש תור הוא שורה שנותן באלכסון על פני השורות, ועיין פרישה [סעיף א'].

^ג. קנה באלכסון בראש תור. הא דהוסיף מור"ם וכתב "באלכסון" בדעת היש אומרים ולא כתב כן לדעה הראשונה שכתב המחבר, נראה משום שדברי המחבר המה דברי הרמב"ם, והרמב"ם [בפרוש המשניות פ"ב דכלים משנה ז'] משמע קצת דפירשו בענין אחר, דכתב זה לשונו, ראש תור הוא שם עדי שמימינן הנשים באזניהן, כמו תורי זהב נעשה לך [שיר השירים א' י"א], ותבניתו משולש, וע"כ קורין לכל זויות מחודדות מכל תבנית ראש תור, עכ"ל. עיין במ"מ [פכ"א] דמכירה [הי"ג], שם כתב מצויר האי דינא במצר לו ד' מצרים ואחד מהן קצר, ולא ידעתי מנא ליה הא.

^ד. צריך שיכתוב לו מצר ראובן משתי רוחות. דאל"כ לא קנה אלא החצי. עוד כתב בטור [סעיף א'] ז"ל, מצר לו של מזרח ארוך ושל מערב קצר ומצר לו צפון ארוך ומצר לו דרום קצר, פלגינן ליה בשני ראש תור, עכ"ל הטור, ובזה מעדיף להלוקח שיש לו שתי בליטות, הבליטה הדרומית כיון שמצר לו ג"כ מצר דרומי, והבליטה המערבית משום דמצר לו גם מצר מערבי, והחלק שבין הבליטות אינו נותן להלוקח. ויש נוסחאות אחרות בזה במקצת ספרי הטור, כתוב בהן ז"ל, ואם מצר להן מזרח ומערב קצר, ומצר דרום ארוך ומצר צפון קצר, פלגינן ליה בשני ראש תור, וכן הנוסחא בספרי ב"י ובעיר שושן. ושם בעיר שושן כתוב ציור לנוסחא זו. וקשה לי דאין לנוסחא זו מקור לא בגמרא ולא בפוסקים. אבל נוסחא זו שכתבתי יש לה מקור,

שיכתוב לו מצר ראובן משתי רוחות ומצר שמעון משתי רוחות.

עין משפט ו.

ח"מ סימן ריט סעיף ד

ד. סיים לו את הזויות בלבד^ה ולא מצר לו את המצר של כל רוח או שסיים לו שני מצרים^ו כמין גאם (זה כנגד זה) או שסיים לו^ז חלק מכל רוח ורוח הרי זה לא קנה את כולה אלא יקנה ממנה כפי מה שמצר לו וכפי מה שיראו הדיינים.

דף סב:

עין משפט א.

ח"מ סימן ריט סעיף ד

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.ג.ד.ה.ו.

ח"מ סימן ריט סעיף ב

ב. מצר לו מצר ראשון ומצר שני ומצר שלישי ולא מצר רביעי קנה השדה כולה, אבל^ח מצר הרביעי לא קנה, כיצד אם היה^ט מובלע

דנלמד מדין הנ"ל [סעיף ג'] דמצר לו ב' מצרים אחד ארוך ואחד קצר, דמסקינן בגמרא [ב"ב ס"ב ע"א] דנותנין לו בראש תור אחד, וממילא במצר לו ב' ארוכים וב' קצרים נותנין לו ע"פ אותו דרך ב' ראש תור. ועיין בדרישה מה שהקשיתי עוד ע"ז הנוסחא והציור. ובשם מורי ורבי כתבתי בדרישה ציור אחר, ומוכח מתוכו שגרס נוסחא הנ"ל בראשונה שהוא עיקר, אבל לא עמדתי על סוף דעתו בציורו וכמו שכתבתי שם, ע"ש ודו"ק.

ה. סיים לו הזויות. וכתב, ראובן בזויות מזרחית צפונית ושמעון בזויות מערבית דרומית, וכן לשני זויות האחרות.

ו. כמין "גאם".

ז. חלק מכל רוח. דשמונה שדות סובבים שדהו, מכל צד שנים, וכתב שדה אחת מכל צד למיצר והשני לא כתב לו, ומשו"ה מחלקין השדה שמכר לו לשמונה חלקים, וקנה לארבע חלקים מהן, אותן שמצר לו. ובמצר לו הזויות קנה בשתי וערב ברוחב הזויות שמצר לו, ובכמין "גאם" קנה ממנו רצועה אחת ברחבה של "גאם".

ח. מצר הרביעי לא קנה. פירוש, הג' מצרים קנה בכל ענין, משא"כ במצר הד' דלא קנהו בכל ענין אלא כאשר מבאר והולך, ומשום הכי הוסיף בו כיצד, וק"ל.

ט. מובלע בין המצרים. וכלל דברי הטור [סעיף א'] והמחבר בזה הוא, אם יש בו תרתי לטיבותא, דהיינו שאינו מובלע, ויש בו דבר חשיבות, שיש בו שיעור שדה דהיינו ט' קבין, או שיש עליו רכב דקלים שהוא גם כן דבר חשיבות כמ"ש בסימן רט"ו ורי"ח, אזי ודאי אינו

בין המצרים ואין עליו רכב של דקלים ואין בו ט' קבין קנה אף המצר הרביעי, ואם לא היה מובלע ויש עליו רכב של דקלים או שיש בו ט' קבין לא קנהו. היה מובלע ויש עליו רכב דקלים או שיש בו ט' קבין או שלא היה מובלע ואין עליו רכב של דקלים ואין בו ט' קבין הרי הדבר מסור לבית דין כפי מה שיראו לאיזה דרך שדעתן נוטה יעשו.

עין משפט ז.

ח"מ סימן ריח סעיף כא

כא. היה למוכר חצי שדה ואמר לחבירו "חצי שיש לי בשדה" מכרתי לך הרי זה קנה החצי כולו, אבל אמר לו "חצי השדה שיש לי" לא קנה אלא רביע.^י

מכור עמו. ואם יש בו תרתי לגריעותא, שהוא מובלע וגם אין בו דבר חשיבות הנ"ל כלל, אזי ודאי מכור עמו. ואם יש בו חד צד לטיבותא וחד צד לגריעותא, זה מסור לבית דין, וק"ל.
^י ב"ב ס"ב ע"ב. ודוקא שאמר חצי השדה בה"א אז נותן לו רביע, אבל אמר חצי שדה שיש לי קנה כולו, פ"ת משו"ת כנסת יחזקאל.